

Sona Xəyal

Ey Füzuli,...

SONA XƏYAL

68442
Aşp - 24/489

EY FÜZULİ,...

M.F. Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

BAKİ - 2010

ŞEİRLƏR

TƏZMİN QƏZƏL

“Qəm diyarında əcəl peyki güzər etməz mənə,
Yox sanır varım məgər kim, e'tibar etməz mənə?”

Zülmdən etməm şikayət, var qəmin sal könlümə,
Öylə bir dərd-qəm qalibmi ruzigar etməz mənə?

Eşqdə gəlməz hesaba naləsi aşıqlərin,
Söylə, səhrələr bu sirri aşikar etməz mənə?

Qarlı çöldə eşqimi qəlbim qanıyla bəslədim,
Bu zimistani nədən rəbbim bəhar etməz mənə?

Yağsa neysan, eyləməz tə'sir axan qanım kəsə,
Bu sağalmaz dərddə dərmanı yar etməz mənə?

Eyləmə təklif mənə bir cam suyu, neylim ki mən,
Öylə ki, od məndə var, ümman da kar etməz mənə.

Bunca ki, dərdi çəkər, amma yenə söylər Sona, –
Bu fələk gərdisidir, pərvərdigar etməz mənə.

10 noyabr, 1994

TƏXMİSLƏR

Yetər artıq, içim yandı, şərin mülkü talanmazmı?
Mənə lazım olan təzədə fələk çərxi dolanmazmı?
Bu qədri dərdü möhnətdən bezib bir gün dayanmazmı?
"Məni candan usandırdı, cəfadən yar usanmazmı?
Fələklər yandı ahimdən, muradım şəm'i yanmazmı?"

Edibdir könlümü viran, bu yandan möhnəti-hicran,
O yandan naləvü əfgan, nə də yox dərdimə Loğman.
Nə yarım çəkməyir səhman, nə də yoxdur tutan nöqsan,
"Qamu bimarınə canan dəvayi-dərd edər ehsan,
Neçin qılmaz mənə dərman. məni bimar sanmazmı?"

Nə gülzarə gəlir hərdən, nə axşamdan, nə də erkən,
Yağar möhnət mənə göydən, göyərdər min bəla yerdən,
Şikayət bilmərəm əslən, nə ah-nalə, nə də şivən.
"Qəmim pünhan tutardım mən, dedilər yarə qıl rövşən,
Desəm, ol bivəfa bilməm, inanarmı, inanmazmı?"

Mənim ey şahü sultanım, qədi sərvə-gülüstanım,
Nola, olsan nigəhbamm, məni tərək etməyə canım.
Əcəl yoxsa kəsər yanım, gəl, ol şəm'i-şəbistanım,
"Şəb'i-hicran yanar canım, tökər qan çeşmi-giryanım,
Oyadar xəlqi əfğanım, qara bəxtim oyanmazmı?"

Bu dünya fani dünyadır, həyatı misli-rö'yadır,
Bu yerdə qəm mühəyyadır, işi sirrü müəmmadır.
Qazanmaq sud qovğadır, Sona, əmma nə imladır:
"Füzuli rindü şeydadır, həmişə xəlqə rüsvadır.
Sorun kim, bu nə sevdadır, bu sevdadan usanmazmı?"

☪ ☪

☪ ☪

Yazılıb ömrümə bəxt hansı daş altında mənim?
Yumulub gör neçə ilərdir, açılmaz dəhənim.
Satılıb gizli xəyanətilə dilbər Vətənim,
"Pəmbeyi-daği-cinun içrə nihandır bədənim,
Diri olduqca libasım, budur ölsəm kəfənim".

Torpağm qeyrətini çəkməmək olmaz, ey dil,
Xalqımın göz yaşını silməmək olmaz, ey dil,
Vətən uğrunda gedib ölməmək olmaz, ey dil,
"Canı canan diləmiş. verməmək ohnaz, ey dil,
Nə niza eyləyəlim, ol nə sənindir, nə mənim".

Kişi can versə Vətənçin, bu böyük şöhrətdir,
Qan Vətənçin axılırsa, kişiyyə rahatdır,
Gər satarsa Vətəni, xəlqi üçün xiclətdir,
Tövqi-zənciri-cinun daireyi-dövlətdir,
Nə rəva kim, məni ondan çıxara zəfi-tənim"!

Düşmənin məhvində əlbəttə varımdır hünərim.
Bəs. haçan olmalıdır bu Vətənimçün səmərim
Razıyam torpaq üçün paralənərsə ciyərim.
Eşq sərgəştəsiyəm, seyli-sirişk içrə yerim,
Bir hübabəm ki, həvadən doludur pirəhənim .

Üzmə ümmüdü, Sona. ömrü çox olmaz xarın,
Açılar Tanrı əliylə düyünü ruzgarın,
Çıxar övladi-vətən axırına əğyarın,
"Edəmən tərək Füzuli, səri-kuyin yarın,
Vətənimdir, vətənimdir, vətənimdir, vətənim.

☪ ☪

Yarın tərəfinə bu gözüm yaşsı rəvandır,
Rüsvəliğim əhimplə dəxi xəlqə əyandır,
Bir kimsə şüar eyləməsin eşqi, amandır,
"Can vermə qəmi-eşqə ki, eşq afəti-candır,
Eşq afəti can olduğı məşhuri-canandır".

Bünyadsız eşq əşiqi eylər bəli, aciz,
Eşq ələmini eyləmə təsvir kədərsiz.
Bir əşiqi mən görmədim eşq içrə zərərsiz
"Sud istəmə sevdəyi-qəmi-eşqdə hərgiz,
Kim, həsili-sevdəyi-qəmi-eşq ziyandır".

Hər gün bükülə qəddi bəlakeşlərin, əmma,
Yaxşı olur əhvalı pərivəşlərin, əmma,
Əhvalını bilməzlər müşəvvəşlərin, əmma.
"Yaxşı görünür surəti məhvəşlərin, əmma
Yaxşı nəzər etdikdə, sərəncamı yamandır".

Ömrün boyu onlarda vəfa eyləmə təxmin,
Bir zərrə şəfa etməyəcək qan saça zəxmin,
Qan içməyin əvvəldə qoyublar dəxi zəxmin,
"Yad etmə qarəğızlələrin mərdümi-çəşmin.
Mərdüm deyib əldə ki, içdikləri qandır".

Bu eşq yolunda deyilir çoxlu cəfa var,
Boş sözdü, deyə kimsə ki, eşq içrə səfa var,
Sanma, Sonə, söylənsə ki, zülmətdə ziya var,
"Gər dərsə Füzuli ki," gözəllərdə vəfa var.
Əldə ki, şair sözü, əlbəttə, yəlandır".

Girmə qəm dəryasına, könlün dönüb qan olmasın,
Yum gözün nemətlərə, qəlbini nigaran olmasın.
Elm oxu, öylə çalış fikrində nöqsan olmasın.
"Cəm'i könlün dövr çövründən pərişan olmasın,
Çərxi-fərmanınla gəzməkdən peşiman olmasın".

Gör necə nur paylayır hər yanə göydən afitab,
Sən də yan, ver nurunu yoxsullara, et bir səvab,
Gər sənə zülm eyləsə çərxi-fələk, gəl eylə tab.
"Qılmasa ələm muradınca mədar, olsun xərəb,
Olmasa dövrən sənini rəyincə, dövrən olmasın".

Pis əməllərdən çəkin, nöqsan olar ad-sanına,
Yaxşı işlər görginən, rəvnəq verə imanına,
Qoy, bəşər fəxr ilə baxsın daima imkanına.
"Təbe olsun cümleyi-ələm sənini fərmanına,
Cümleyi-ələmdə səndən özgə sultan olmasın".

Olmasın dövlətin, arzum budur ki, binizam,
Dövlətindən ehtiyac əhli ələmdə kam,
Həm mənə, ey sağəri-dövrən, yetir bir cürə cam.
"Bir binadır dövlətin, bolmuş pənəhi-xəsü əm,
Ol bina, ya Rəbb, cahan olduqca virən olmasın".

Neylirəm dünyanı mən, gər eşqü sevdə olmasa,
Eşqsiz dünya bu gün, yəinki, fərda olmasa,
Ey Sonə, şeirin nədir, gər onda mənə olmasa?
"Ləhzə-ləhzə gülşəni-mədhində güya olmasa,
Bülbüli-nitq Füzulinin xoşəlan olmasın".

Dərd əlindən dağə çıxdım, bilmirəm səhra nədir.
Eşqdır ən yaxşı sevda, qeyri bir sevda nədir.
Od tutub cismin sərəsər, yandıran, ayə, nədir?
“Öylə sərməstəm ki, idrak etməzəm, dünya nədir,
Mən kiməm, saqi olan kimdir, meyü səhba nədir?”.

Sanma ki, sevda qəmində azca aram istərəm,
Əhli-dərdəm, dərdimə sanma ki, əncam istərəm,
Yarıma çatdırmağa bir xoşca peyğam istərəm,
“Gərçi canandan dili-şeyda üçün kam istərəm,
Sorsa canan, bilməzəm, kami-dili-şeyda nədir?”

Yar görsənməz gözə, sanki, dönüb olmuş xəyal,
Hicrə aşiq dözsə də, qalmıb bir onda leyk hal,
Hicri-məşuq eyləyər aşıqləri çün pürkəmal,
“Vəsldən çün aşiqi müstəğni eylər bir vüsal,
Aşiqə məşuqdən hər dəm bu istiğna nədir?”

Hər “əlif, bey” öyrənən sirri-həqə kaşif deyil,
Eşqdən bunca xəbərsiz kaşifi-hatıf deyil,
Yanmayan odlara hər dəm eşqdən vaqif deyil,
“Hikməti dünyavü mafihə bilən arif deyil,
Arif oldur, bilməyə dünyavü mafihə nədir?”

Eşq bir dərddir, Sona, yox yer üzündə mərhəmi,
Versələr dünyanı da, aşıqlər atmazlar qəmi,
Çün yaratmışdır Xuda dərd ilə bahəm adəmi,
“Ahü fəryadın, Füzuli, incidibdir aləmi,
Gər bəlayi-eşq ilə xoşnud isən, qovğa nədir?”

Gözlərimə dün gecə getdikcə xəb,
Atmadı rüyadə də yarım hicab.
Ey güli-rəna, deyirəm, et səvab,
“Sübh salıb mah rüxündən niqab,
Çıx ki, tamaşayə çıxı afitab”.

Qoyma ki, hicrinlə könül odlana,
Ya ki, gülüstan boyana al-qana,
Çox da bu haqqı veriblər sana,
“Məst çıxıb salma nəzər hər yana,
Görmə rəva kim, ola aləm xərab.”

Bəsdı, daha qoyma çəkəm qəm, məni,
Gə, özünə eylə sən həmdəm məni.
Atma, unutma dəxi bir dəm məni,
“Saldı ayaqdan qəmi-aləm məni,
Ver məni qəm dəfinə, saqi, şərab”.

Kimləri məcnun eyləyibdir cahan,
Gör, nə qədər eşq olubdur nihan,
Dərdü əzabı çəkər ancaq qanan,
“Düzəxə girməz sitəmindən yanan,
Qabili-cənnət deyil əhli-əzab”

Ey Sona, bilməm ki, xəyalın nədir?
Eşqdə dərd ilə məlalın nədir?
Hikməti-dünyaya sualın nədir?
“Yar sual etsə ki, halın nədir?
Xəstə Füzuli, nə verərsən cavab?”

Eşq üçün hər cürə imkandan keç,
Tut qəmi, seyri-gülüstandan keç,
Dur uzaq, zülfi-pərişandan keç,
“Ey könül, yarı istə, candan keç,
Səri-kuyin gözət, cahandan keç.”

Saxla nəfsi büsat zövqündən,
Olma məhrum bərat zövqündən,
Keç Hüseyin tək Fərat zövqündən,
“Ya təmah kəs, həyat zövqündən,
Ya ləbi-ləli-dilistandan keç”.

Özünə tikmə fəxarət evi,
Qəbrini eylə ziyarət evi,
İstəsən “orda” səadət evi,
“Mülki-təcriddir fərağət evi,
Tərki-mal eylə, xanimandan keç.”

Əlində axirət qənimətin et,
Düşərsə, Kəbənin ziyarətin et,
Tövbə qıl orda, gəl, ibadətin et,
“Laməkan seyrinin əzimətin et,
Bu xərab olacaq məkandan keç”

Verməyib dəhr heç kəsə mayə,
Olmayıb kimsəyə bir an dayə,
Salmayıb başına heç kəsin sayə,
“Etibar etmə mülki-dünyayə,
Etibari-ülüvvi-şandan keç”.

Bilin, axca almaz axirəti,
Axcalı yadə salmaz axirəti,
Hər əməlli bulmaz axirəti,
“Əhli-dünyanın olmaz axirəti,
Gər bunu istər isən, ondan keç.”

Fanilik dəhr üçün həqiqətdir,
Sona, sanma bu mülki rahatdır,
Tez köc etmək burdan ibadətdir,
“Məskənin bəzmgahi-vəhdətdir,
Ey Füzuli, bu xakidandan keç”.

NƏZİRƏLƏR

Göz yaşım qanə dönüb dideyi-giryan içrə,
Könlümün dərd yükü də həm görünür qan içrə.

Diqqət ilə nəzər et gözlərimin qarəsinə,
Gör, nələr saxlamışam sineyi-suzan içrə.

Xaliqim hər kəsə vermiş yaradanda bir ürək,
Leyk min dərd veribdür ona bir can içrə.

Qanlı göz yaşı üzümdə elə durmuş, sanki
Abi-neysandı, düşübdür güli-xəndan içrə.

Söndürər kim, görəsən, məndəki qəm məş'əlini,
Ey Sona, yanmadayam atəşi-hicran içrə.

29 dekabr, 1994

Göz görərsə surətin, nitqimdə lal eylər məni,
Çəkdiyim hicran qəmi aşüftəhal eylər məni.

Sən ki baxmazsan mənə, şad eyləməzsən könlümü,
Böylə bir biganəlik qərqi-mələl eylər məni.

Varlığım titrər, gələrsə baş önündə səcdəyə,
Çün bükər xəvf qəddimi, sanki sual eylər məni.

Mən kiməm, yetsin əlim sən tək üfüqlər təxtinə,
Bu vüsəlin talibi bir xam xəyal eylər məni.

Arizu etməz Sona, məcnun ola ruhum bu gün,
Çünki hicran atəşi leylimisal eylər məni.

22 dekabr, 1994

Nədəndü bu cəm'iyyətdə nizamü intizam olmaz,
Nədən əhli-bəşər göydən gələn ayatə ram olmaz.

Bu övladi-vətən almaz muradını səvab işdən,
Neçün bilməz bu dünyadə onun tək dürli kam olmaz.

Əməl dəftərləri dolsa gər insanda səvablarla,
Qiyamətdə tutarkən əldə ondan xoş məqam olmaz.

Hər iş başlansa və bitsə əgər Allah kəlamıyla,
Həm əldən verdigün, həm aldıgün əsla hərəm olmaz.

Əgər özül hərəm olsa, nə qədri yığsan üst-üstə,
Qurub-tiksən imarətlər, aşar, onda dəvam olmaz.

Nədən insanə fərq etmir həlal ilə hərəm indi?
Dəqiqdir göylərin hər bir işi, yerdə nizam olmaz?

Hörüblər silsilə şairlər ustadın bu şe'rindən,
Sona, bir həlqə sən assan da, bu dövrə təmam olmaz!.

15 avqust, 1998